

Toimittaja Eeva-Kaarina Aronen lähti 24. syyskuuta erakoksi autiotupaan, joka sijaitsee asumattomassa saarella Kainuussa. Ruuan hankintaa varten helsinkiläisrouvalla oli mukanaan haulikko ja kalavehkeet, hauskanpitoon pino kirjoja, hiukan viiniä – ja päiväkirja.

Erakko ja varusteet perillä, autiotuvan portailia.

Yksin

PÄÄSIN SAAREEN nipin napin, kahden myrskyn välissä. Vielä eilen puhurit pyyhkivät yli Kainuun niin, ettei tänne olisi ollut tulemistä. Aamulla oli länsituulta enää 10–12 m/s ja aurinko välkkyi Lentuan aaltojen kuohuvilla harjoilla. Lentiiran lomakylästä Heikkisen Topilta lainattu puuvene kiikkui niillä kauniisti koko puolentoista tunnin matkan, vaikka se oli puolillaan tavaraa. Ja tarkoitus oli ollut ottaa mukaan vain kaikkein välttämättömimmät...

Elina ja Ilmari olivat tulleet Lentuan-koskelle saattamaan äitiään erakkoretkelle. Laiturilla sain heiltä viimeiset ohjeet ja varoitukset: ”Älä sitten hölmöile!” ”Mä en kestä olla mun kavereiden edes-

sä, jos mun äiti rupeaa hourimaan siitä, kuinka se löysi metsässä itsensä.” ”Kai sulla on ne villahousut mukana?”

Villahousut! Ja näille kahdelle kiskoin vielä kaksikymmentä vuotta sitten väkisin kurahaalareita jalkaan.

Lehtosaarten välisen salmen suulta näkyi ensi pilkahdus harmaasta hirsimökistä ja rantasaunasta – paikan kauneus ylitti kaikki ennakkotoiveet.

Mökin edessä on pitkät pätkät kultaista hiekkarantaa, kaisloja, mäntyjä, ruohotupsuja kivien välissä. Kuhmon valo on ihmeellinen. Kuin valtava taivas pyrki imaisemaan ihmisen syliinsä. Missä voisi olisi hienompaa elää kuukauden päivät eristyksissä maailmasta kuin täällä, suuren erämaajärven pohjoiskolkassa?

Mökkisaari on aika iso, ehkä kymmenen hehtaarin kokoinen.

Salmen vastarannalla on toinen, pie- ▶

Ilmakuva Lehtosaaren läntisestä niemestä keskiviikkona 15. lokakuuta.

EI TÄÄLLÄ ENÄÄ NÄIN MYÖHÄÄN
SYKSYLLÄ KÄY JUURI KETÄÄN.
ELLEI NYT JOKU VETOUISTELIJA
PISTÄYDY KAHVITULILLA...

Autiotupa ja savusauna salmelta päin katsottuna.

nempi saarensoikio. Oikealle, länteen ja lounaaseen, avautuu mahtava Lentua.

Jätin saaren tutkimisen tuonemmaksi ja rupesin ottamaan uutta kotia haltuuni. Autiotuvassa on kaksi huonetta, valitsin isomman. Tavarat paikoilleen: trangia kaasupulloineen, virveli ja uistimia, perhovapa ja perhoja, kolme verkkoa, uusi, kaunis, rinnakkaispiippuinen haulikko-ni, kolme puukkoa (varmuuden vuoksi), leatherman, otsalamppu, taskulamppu, kirves... Kaupungissa ruuan hankkimiseen tarvitaan vain lompakko ja kassi.

Vesisäiliö penkille – juomaveden saan suoraan järvestä.

Sitten rouvien puuhiin: pöytäliina pöydälle, naapurihuoneesta sievemmat verhot omaan kammariin, kynttilät ja öljylamput paikoilleen ja tusinan verran kirjoja hyllyyn. Kuivamuonat (kahvia, maitojauhetta, pikapastaa ja pussikeittoja, hernesoppatölkki, kuivattuja yrtejä, kuivattua sipulia, kuivattuja hedelmiä, rusinoita, pähkinöitä, puurohiutaleita, 2 pakkettia riisiä, 4 suklaalevyä ja 3 pahvipönttöä punaista Maipoa) mahtuivat kaappeihin. Ulos sivukuistille kylmälaukku, jossa on voita, juustoa, pari purkkia ruokakermaa ja pussillinen perunoita.

Viime viikolla olin käynyt harjoittelemassa metsästystä Inarissa. Sieltä olin saanut tuomisiksi neljä riekkoa, mutten tänään malttanut valmistaa niitä pannukuntoon. Hotkin vain Kuhmon keskustasta ostamiani poropiirakoita.

Mökin molemmissa asuinhuoneissa on kerrossängyt ja kamiina. Etelään antavat ikkunat ovat suuret, kolmi- ja neliruutuiset, ja ovensakin on lasiruutu. Lattiat ovat maalattua lankkua, kaikki on kovin siistiä. Panin makuupussin alasängylle niin, että näen tyynyiltä koko ajan ulos.

Saankohan olla täällä aivan yksin koko ajan? Tämähän on autiotupa, jota kuka tahansa saa käyttää tilapäiseen yöpymiseen.

Metsähallituksen virkamies, joka antoi minulle luvan asua täällä pitempään, sanoi, ettei täällä enää näin myöhään syksyllä käy juuri ketään. Ellei nyt joku veto-uistelija pistäydy kahvitulilla...

Seitsemältä oli vielä valoisaa. Aion joka ilta laulaa rannassa jotakin, koulu-aikaisesta Olavi Pesosen laulukirjasta tai omasta muistista. Ensimmäinen laulu sai olla numero 57, lastenlaulu *Pikku juttu*. Siinä on parasta arvoituksellinen loppu, joka kiehoi jo pienenä.

Kävelin rantaan, istuin kivellet ja laulo: ”Ja kerran iltasella, tuo kana ja kisanen, ne läksivät – minne ja mihin, sit yhtään en tiedä, en.”

Tänään on keskiviikko, 24. syyskuuta.

// Kaksitoista tuntia unta. Olin nukahtanut illalla jo kahdeksalta, ja yöllä heräsin säkkipimeään. Huoneessa oli kylmä, tuuli oli yltynyt uudestaan myrskyksi, ja yö oli täynnä ääniä, joita minusta siellä ei olisi pitänyt olla: kolketta, pärinää, jyskytystä. Aivan kuin piha olisi ollut täynnä kutsumattomia vieraita.

Vähitellen kolke hahmottui seinällä jyskyttäväksi peltiämpäriksi. Outo pärinä (aivan kuin vanha bussi olisi yrittämässä mäkeä liian suurella vaihteella) oli ulkovi. Ja kamiinan hormikin ujelsi.

Ilmarilta lainattu untuvamakuupussi on loistava. Kelluin sen alla puuvillaisen muumiopussin sisällä kuin hyvässä sängyssä – tässä autiotuvassa on peräti patjat – ja keräsin voimia kylmän kämpän lämmittämiseen. Länsimyrsky oli tullut taas, vettä vihmoi hajanaisesti.

Puuroa ja kahvia. Avasin vattuhillopurkin, olin taas yhtä iloinen kuin eilenkin. Ulkona oli vain perhovapa lentänyt mäkeen, riekot olivat tallella pusseissaan saunan seinällä, vene tiukasti rannassa.

Istuskelin melkein puolille päivin pöy-

dässä kahvikupin ääressä – erikoistaitoni – ja katselin vain ulos. Lopulta puin ulkovaatteen ja lähdin tutkimaan saarta.

Tutkimista ei oikeastaan ollut kovin paljon: Tasaista mäntykangasta, välillä vähän märkääkin – ties vaikka tämä olisi joskus ollutkin oikeasti lehtoa. Mustikka- ja puolukkamättäät leviävät kumpuilevana mattona, ja mäntyjen joukossa kasvaa nuoria koivuja. Nyt ne loistavat kirka-kaankeltaisina soihtuina.

Kävelin itäreunalle, koska lännessä tuuli niin että aivot olivat irrota, ja keräsin vajaan litran mustikoita.

Mökillä putsasin kaksi riekkoa pihveiksi. Kolme päivää sitten ammutuista linnuista irtosi liha juohevasti.

Pohdin riekkoja laittaessani, onko tämä erakko aika nyt jonkin kehityksen huipennus. Muutama vuosi sitten opettelin kalastamaan sen verran, että sain joskus kalaakin. Olin ryhtynyt siihen tehdäkseen jutun Kuukausiliitteeseen, mutta perhokalastus rupesikin vetämään piintynyttä lukutoukkaa puoleensa yhä enemmän.

Viime vuonna opettelin metsästyksen alkeet. Siitäkin tein jutun.

Tai oikeastaanhan tämä alkoi jo silloin kuusi vuotta sitten, kun rupesin juoksemaan ja valmistauduin ensimmäiselle maratonilleni. (Ja siitäkin tein jutun.)

Näillä taidoilla pitäisi nyt pärjätä täällä. Metsästyksestä ja kalastuksesta en ole niin varma, mutta maratonilla oppii kyllä sietämään kipua ja heikotusta. Ja huomamaan, miten oman jaksamisen takaraja on kauempana kuin itse on kuvitellut.

Me kestävyysjuoksijat sen tiedämme: pää pettää aina ensimmäiseksi.

Kova tuuli oli vienyt kaiken lämmön huoneesta. Keitin potut ja paistoin riekonlihat, haudutin kamiinalla ruokakermassa. Mahtavaa – ja kaksi lasia Maipoa pahvipöntöstä.

Kello 18 oli maaginen hetki: on sovittu

tu että lähetän joka päivä kännykällä OK-viestin Ilmarille ja työtoverilleni Jyrkil-le. Tämän verran olen tekemisissä ulkomaailman kanssa. Sääntöihin kuuluu, että viesteihini ei vastata ja että kännykkä on muulloin suljettuna. Mutta jossakin kaukana kaupungin sokkeloissa kuului kahdesti erakon *piip piip*.

Salmella sadekuurot ratsastivat toinen toisensa perään, ja niiden välissä aurinko välkkyi villisti. Keitin murukahvit trangiolla ja otin rivin suklaata – mitä sitten, kun se loppuu?

Läntinen taivas oli ilta-auringossa tulta mäntyjen välissä. Lauloin rannassa Merikannon *Merellä*, se sopii myrskypäivään, kun aurinko säteilee mustien pilvenkumpareiden välistä ja vaahtopää- Valkyyriat laukkaavat.

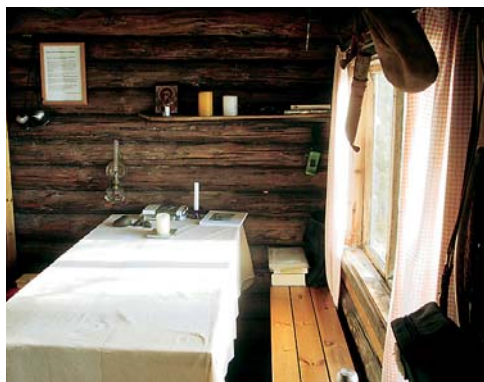
”Syvästi meri huokaa, sen rinta kuo-huaa. Mut rauhallisna taivas valoa vuodattaa, valoa vuodattaa. Min’ olen meri, minä, levoton rauhaton. Sin’ olet taivahani, valoisa, rauhainen, valoisa, rauhainen.”

Lauloin vain ensimmäisen säkeistön, sillä sen jälkeen tulee dramaattinen purkaus, johon vain Jorma Hynninen pystyy. Lopun kyllä osaisin uhmakkaasti: ”Mut sinut sielussani vien aaaaaaallllllon pohjahan!!!” (Ralf Gothoni säestää.)

/// Säähavaintoasemani eli peltiämpäri kertoi, että ulkona sataa. Luulin, että oli jo aamuyö, makasin makuupussin alla sarastusta odotellen ja käsitin, mikä tässä on vaikeaa: ei yksinolo, vaan sarja tulevia epäonnistumisia. Kun Inarin-riekot on syöty ja ilma kohentunut, on pakko ruveta saamaan kalaa. Kuivamuonaan kosken vain suin surmin (kuivatut tatit tuntuvat sentään laillisilta). Minunhan pitäisi periaatteessa oppia elämään täällä omalla saalistuksellani.

Erakke ei soi juopottelu. Valonin yöllä
pitteään tyynnä aho
aamuja kolmen ja
sudenhetki, jolla ju

TEERET PULPUTTIVAT HUOLETTOMINA
PIKKUSAAREN PUISSA. METSÄSTYSLUPANI
TULEE VOIMAAN KAHDEN PÄIVÄN KULUTTUA...

Erakon olohuone, kirjasto ja ruokasali.
Seinällä autiotuvan säännöt.

Kamiina kelpaa sekä lämmittämiseen
että ruuanlaittoon.

Pieni epätoivo piristi kummasti, ja nousin lämmittämään. Kello olikin vasta vähän yli yksi. Torjuin sudenhetken kynttilöillä ja norjalaisen Håkan Nesserin pitkäpiimäisellä dekkarilla. Aivan ylimainostettu kirjailija.

Heräsin varttia yli yhdeksän ääniin. Miesten keskustelua! Sydän rupesi hakaamaan. Hyppäsin hädissäni sängystä ja kiskoin fleecet yöpaidan päälle. Erako raidallisessa mariyöpaidassa ei näytä oikein ammattilaiselta. Kurkistelin oven lasiruudun läpi: perämoottori, kaksi miestä ja ajokoiria, juuri lähdössä rannasta. Metsämiehiä, jotka olivat käyneet hakemassa liiteristä puuta tulilleen.

Tiedän, ettei tämä ole minun mökkini, mutta en toivo vieraita.

Tuuli oli laantunut kokonaan, vesi kylpi valossa. Yön lyhyt maailmantuska oli hälvennyt. Terve, aamuaurinko!

Aamupäivällä lähdin tutkimaan lähivesiä. En halunnut päristellä moottorilla vaan soudin saaren itäkärjen ympäri kohti Lapinsalmea. Oli melkein tyyntä, hivuttelin laiskasti säkenöivien rantojen ohii. Häivähdys kesää... Rytikaarten kärjen jälkeen lähestytään salmea, jota Akseli Gallen-Kallela käytti *Aino*-triptyykkinsä keskimmäisen kuvataulun taustana.

Soudin salmen aukolle ja vedin veneen hienolle hiekkarannalle ja istuskelin aikani peuranjalkien keskellä. Olin hiljaa onnellinen.

Paluumatka Lehtosaareen oli kuin oopperan toisen näytöksen dramaattinen alku: Lentuan selällä kulki valtavia pilvijonoja, taivas jatkui loppumattomiin, ja suunnaton tunne, suurempi kuin onni, piteli otteessaan. Oman mitättömyyden tunteesta läikähti olemassaolon helpous, ylpeä alistuminen elämälle.

Soudin kotirantaan, keitin rannan nuotiopaikalla perunat ja otin esiin eilistä riekkoa.

Hitsi, tänään olen lämmittänyt elämäni ensimmäistä kertaa savusaunan. Eikä kiuas syttynyt tuleen, vaikka siitä oven ohjeissa varoiteltiin.

Ennen kuin menin kylpemään myrskärin valossa, lauloin *Amazing Grace* – olisipa Elvis laulamassa kanssani. (Huom. mieluiten vuoden 1968 kuosissaan.)

/// Nukuin kuin murmeli ja heräsin kahdeksalta siihen, että sängyn alla nakersi joku jyrksijä. Ensimmäinen ajatus: järsiikö se minun viinilootaani?

Sataa tihutti koko päivän.

Inarissa kuulin viime viikolla kanakoiramiehiltä hyvän termin: kalsaripäivä. Se on semmoinen, kun miehet eivät lähde metsälle, vaan lököttelevät kämpillä. Olen koko ikäni ollut mitä taipuvaisin kalsaripäiviin, mutta huomenna tartun toimeen ja rupean hankkimaan ruokaa.

Sen verran kävin ulkona, että hain saunasta lämmintä vettä ja panin pikkupyykkiä likoamaan. Aion kaihtaa likaista pyykkiläjää ja haisevaa erakkoutta.

Nyt taivaalla loistaa muutama tähti, järvi hohtaa valoa ja metsät humisevat. Miten olen voinut saada kaiken tämän?

/// Seitsemältä reittä hipaisi jokin. Vallu! Olin jo yöllä kuullut, että sängyn alla rapisi taas, ja unen horteen läpi päätin, että metsämyyrän nimi olkoon Vallu. Nyt se oli siis pyrkinyt sänkyyn. Siinä se oli patjalla ja hyppäsi suin päin pakoon lattialle.

En pelkää hiiriä, vaan makuupussin omistajan raivoa. Luulen, että Vallu haluaa iskeä hampaansa untuvatytteeseen.

Vessasta se ja sen puoliso ovat jo hankineet talvipesän sisustusmateriaalia. Joka aamu on vessapaperirullasta järsitty osa. Valkoinen on tyyliä myös metsämyy-

rien kämpässä. Vessa lienee niiden Ikea.

Teeret pulputtivat huolettomina pikkusaaren puissalmen takana. Metsästyslupani tulee voimaan kahden päivän kuluttua... Saaret ovat luonnonsuojelualuetta, täällä ei riistaa saa ampua. Tietävtköhän nuo itsetyytyväiset elukat sen?

Päivällä menin laskemaan salmelle verkkoa. Katastrofi! Sain alkupään sujuvasti kiinni päätykohon naruun, mutta kun olin avaamassa verkkoa myötätuuleen, puikkari putosi ja verkko katosi myyttynä veteen. Tuuli yltyi koko ajan. Soudin takaisin alkupäähän ja sain päätykohon käteeni. Verkko oli sentään vielä kiinni narussa. Siinä vaiheessa tuuli ja salmen virtaus kuljettivat venettä jo tolkuttomasti. Kiinnitin verkon pään hankaimen ja kiskoin koko hoidon vastarannalle. Onneksi en ole ihan tollo soutaja.

Nyt minulla on seinustalla reikäinen verkko, jonka loppupää on hirveää sotkua. Yritin selvittää sitä synkkänä siihen asti, kunnes rupesi satamaan kylmää tihkua. Kyllä tämä vielä käy ylpeyden päälle.

Illalla kävin länsirannalla heittelemässä edelleen synkkänä tunnin verran virvelillä. Lauloin hengen nostatukseksi *Jääkärimarssin*: ”Syvä iskumme on, viha voittamaton.” Sehän on yhtä kirousta koko laulu.

Hämärää, tihuuttaa. Osaan niin vähän sellaista, mitä haluaisin osata. Tähän maailmaan ei voi noin vain tulla tekemään jotakin nokkelaa. Tähän pitää kasvaa, oppia hitaasti.

/// Vallu ei ole käynyt sängyssä, mutta vessapaperirulla on nyt käytetty kokonaan kodinsisustukseen. Sisustaminen – ja lukeminen ja kahvinjuonti ja salmelle tuijottelu – lienevät minunkin vahvat puoleni, muu on tunarointia.

Täällä on hirmuisen somaa ja kodi-kasta. Ajattelen, että tämä huone, mökki, maisema ja Lentua ovat ”onni”. Mutta se ei ole suljettu tila, vaan tie ja matka. Oivalsin asian pari vuotta sitten, kun luin Margaret Atwoodin *Sokeaa surmaaajaa*.

Kopioin siitä yhden kappaleen kalenteriini, jotta voin lukea sen aina, kun rupean haikailemaan muunlaista elämää: ”Onni on lasimuurin ympäröimä puutarha; sieltä ei pääse sisään eikä sieltä pääse ulos. Paratiisissa ei ole tarinoita, koska siellä ei matkata mihinkään. Tappio, murhe, epätoivo ja kaipaus ajavat tarinaa eteenpäin sen mutkittelevalla tiellä.”

Ajoin perämoottorilla Rytikaarten ja Salonsaaren väliseen kapeikkoon (en ole vielä keksinyt, mistä moottori sammutetaan, joten irrotan bensaletkun ja ajan koneen tyhjäksi) ja soutelin sieltä takaisin uistinta vetäen. Ensin tuli iso, pulska ahven, sitten sen pikkuveli. Olin oikein kiittollinen. Vähän korvausta eilisestä verkkoisekkoilusta.

Nyljin ison ahvenen, puhkoin pienen. Kohta ne paistuvat pannulla. Oma ruoka hankittu!

/// Ajelin kevyessä vastatuulella alas lounaaseen, vedin Rainbow’ta peräsäni, ja paluumatkalla tuuli tyyntyi kokonaan. Maijankarin itäpuolella oli iso kala (hauki?) vähän aikaa kiinni, ja vene pyöri sekopäisenä, kun sähläsin touhukkaana.

Loppumatkan takaisin Lehtosaareen ajoin yhtä paljon taka- kuin etuperin istuen: järvi oli sydäntä kouraisevan upea. Tummansinisiä cumuluspilviä, kultaista aurinkoa, tummia saaria, vaaleaa sinistä, ja aivan kuin se ei olisi riittänyt, lensi viisi joutsenta matalalla vedenpinnan yli. Syyskuun viimeinen päivä.

Kalan menetys kirpaisi vähän, mutta onneksi työtovereissa on monta sieni- ▶

Ahvensaalista savustuslaatikossa.

Savusauna lämpää.

Näkymä saunan nurkalta länteen.

Kon
huone
rikkon
musk
neekin

Lau
pa
ka
va
abi

ITKIN SITÄ, ETTÄ SAIN VERKOT KUNNIALLA YLÖS,
SITÄ ETTÄ SAIN NIISTÄ JOTAKIN, JA SITÄ ETTÄ OLEN YKSIIN.

hullua: liotin kuivattuja tatteja ja sipulia, keitin riisiä, ja loppuhuipennukseksi pesin tukkani ämpärissä polvillani kamiinan edessä.

Tänään alkoi metsästyslupa, mutta koska ulkona satoi tasaisesti, päätin mietiskellä metsästyksen hienoutta vällyn alla, kunnes saisin kamiinansytytysinspiraation.

Mukaan tulleissa kirjoissa on yllättävä helmi, oululaisen lastenlääkäri Pekka Jurvelinin *Vaiettu joki*. Jurvelin sousti viisi vuotta sitten Oulujoen vesistön läpi, aloitti Kuhmon Vartiusjärveltä ja kiskoi airoja ja lasi koskia 370 kilometriä Oulujärvelle ja Ouluun, merelle asti.

Kirjassa yksinäinen soutaja miettii matkallaan kadonneita koskia, vesiä, historiaa, itseään. Ja heittää välillä perhoa.

Jo matkan alussa oli niin paljon epäonnistumisen tuottamaa kipua, että tunsin suurta helpotusta. Hänkin! Lopetin hienoon kohtaan, jossa Jurvelin yöpyy Selkäsaaren laavulla Lentualla.

Miten perhokalastajissa onkin niin monta hyvää kirjoittajaa. Miksi niitä ei löydä vetouistelijoista tai pilkkijöistä?

Jurvelin kertoi, miten hänen piti unohtaa pitkäksi aikaa kalastus, koska muuan nainen oli pakko unohtaa.

Myöhemmin hän huomasi, niin kuin aikoinani minäkin, ettei perhovavasta pääse eroon. Koskella voi olla hetken takertuneena omiin sotkuihinsa, mutta vettä kuunnellessa ne häipyvät. Virtaavan veden ainoa aikamuoto on presens.

Jurvelinia lukiessa palasi mieleen, kuinka istuin kesällä taimenprofeetta Yli-Lonttisen kanssa Lentuankosken kivillä pimeässä... Puhuttiin vähän, mutta kumpikin tunnisti toisen tunnelmat. Miesten kesken ystävyys taitaa olla semmoista; naisten kanssa pääsee samaan

olutilaan vasta tuntikausien setvimisten ja tunnustusten ja ”analyysien” jälkeen.

Haulikon sijaan ”uurastin” tänään jigillä – vene ajalehti kauniisti Lehtosaarten ympäri, ohjailin välillä airoilla ja heitelin niitä viinikumikarkin näköisiä nampaloja. Välillä satoi, välillä paistoi, välillä kävin mökissä lämmittelemässä kahvilla. Saalista tuli muutama ahven, jotka halstrasin nuotiopaikalla.

Lopuksi istuin tulilla pimeään asti. Olin ainoa valo näillä rannoilla.

Olen ruvennut kuulemaan ääniä. Aaltojen pauhu on diskohumppaa, rannassa likoavien tiskien kilinä lehmänkelloja, joutsenten kiljunta nuorisjoukon ilonpitoa. Heittäessäni päivällä virvelillä kuulin kolmen tutun miehen äänen: ”Ei noin läheltä rantaa kannata.” ”Anna jigin pudota ensin rauhassa, ennen kuin aloitat nyytöksen.” ”Heitä monta kertaa samaan paikkaan, jos siinä nykäisee kerran.”

Taidan olla vähän päissäni, Maipo maistui nuotiolla varsin hyvältä, poltin yhden Bolivarinkin. Ja lauloin *Velisurmaajan*.

Erakolle ei sovi juopottelu. Valvoin yöllä pitkään täynnä ahdistusta. Aamuyö kolmen ja neljän välillä on se sudenhetki, jolla juoppoja rangaistaan.

Aamulla en päässyt talouspuuhilta heti lähtemään Lapinsalmeen valtion metsästyksille. Miten yhdistää torpan emännän ja metsästäjän toimet?

Matkalla uistellessa hukkasin Rainbow'n pohjaan, perukekin meni, eikä Lapinsalmessa näkynyt linnun lintua. Luonto oli silti antelias: löysin hienon herkkutatun – ei tullut kalaa eikä lintua, mutta tuli kilon painoinen sieni!

Mutta nyt verkot ovat siellä, saaren itäkärjen kulman takana suojassa. Ensimmäinen oli, tuota noin, vielä aika sotkuinen. Toinen sentään meni ihan sievästi.

Luulen, että Lentua on hiukan kuin Laatokka, ja niin lauloin ”Luadogan meren randamil”. Ajattelin laulaessani Määtäsen Sakkea, joka aina bileissä lauloi Reppurin laulua ”kaugobrihana” upeat kiharat hulmahdellen. Ja tuli vielä kuoltuaankin unissani juhlimaan kanssamme.

Tässä mikrokosmoksessa – jos Lentuaa voi mikroksi nimittää – alkavat soutaa unet, unelmat, muistot, toiveet. Se alkaa yön pimeydessä, kun herään, ja jatkuu päivän koittaessa vaalenevaan ikkunaan. Se pyörähtää tähän hetkeen asti, kun luen ja kirjoitan kynttilän valossa.

Järvi on autio; en haluaisi olla tässä rannassa kesällä, huviveneilijöiden ja lapsiperheiden melskeessä. Olen off season -ihminen, Lentuan yksinäinen kumartaja.

Pyhä Yrjö, joka surmaa lohikäärmeitä, on myös yksinäisten verkoillakävijöiden suojeluspyhimys. Se sotkeutunut verkko oli tyhjä, mutta, ei voi olla totta! siitä siististä verkosta tuli 11 isoa ahventa ja muikku. Olin haljeta uudesta itseluottamuksesta, kun sain verkon vielä selvitettyäkin saunan seinällä kuntoon.

Savustin kalat ja panin saunan lämpiämään.

Sisällä kahvia juodessa itkin ensimmäistä kertaa täällä ollessani. Itkin sitä, että sain verkot kunnialla ylös, sitä että sain niistä jotakin, ja sitä että olen yksin.

Olin saunassa, ihanaa, ja pompin rannassa nakuna Vellamona. Voi, miten se näky olisi ilahduttanut satunnaista uistelijaa.

Kymmenen ensimmäisen päivän kuherruskuukausi taitaa nyt olla ohi.

Jo alku oli tänään vaivalloinen ja huo-

no. Aamulla, kun tein lähtöä metsälle, rantaan põlähti kaksi miestä saunaa lämmitämään. Olin höhlän loukkaantunut siitä, että ”minun” tontilleni tullaan noin vain. Toinen miehistä oli mukava ja asiallinen, toinen jo valmiiksi kekkulissa ja jutteli tyyliin, jota vierastin.

Kävelin Lapinsalmessa neljä tuntia haulikko ja reppu selässä peuranpoluilla. Repussa oli kahvia, voileipiä, suklaata ja laatikko Vihtavuoren kolmen millin patruunoita. Yritin tirkistellä puiden latvoihin: kököttikö teeriä aterioimassa silmuja, niin kuin joka aamu pienemmässä Lehtosaaressa? Vääntelin niskaani, jotta näkisin oksien alle ja runkojen taakse – tiesin kyllä, miten taitavasti nuo ovelat elukat osasivat piileskellä.

Olisipa ollut koira mukana! Ilman sitä on metsällä aika tyhmä liikkua. Mietin, olisiko minulla pystykorva, joka haukkuisi koppeloja, vai sittenkin karkeakarvainen saksanseisoja... Tekisikö täällä mäyräkoiralla mitään? Ja vaikkei olisi koiraakaan, niin aloittelijan olisi ainakin parasta kulkea metsällä jonkun kokeneen paikallisen peesissä, tuumasin.

Mutta aurinko paistoi ja laulatti. Terve metsä, terve vuori!

Olin iloinen, kunnes kotimatalla Aino-salmessa menetin taas uistimen. Sitten hölmöilin moottorin kanssa, se sai liikaa bensaa ja tulpat kastuivat. Lähdin navakassa vastatuulella soutamaan bensanhajuista purttani Lehtosaareen. Suututti niin, että itketti.

Matka oli aika mitätön, mutta Rytikaarten kärjessä oli ruis hihasta käytetty. Jäin aution kesämökin laituriin lepäämään ja suremaan ja odottamaan, että saunapöytä häipyisi, jotta pääsisin omaan rantaan suremaan vielä lisää.

Illalla lauloin *Ehtooveisun*, mutta ei se mitään auttanut. Paremmiin sopii tunnelmaan Boris Pasternakin runo *Hamlet*: ▶

”Yön pimeys on yksin minuun tuhannet kiikarinsa tähdännyt.”

Runo päättyy venäläiseen sananparteen: ”Ei elämää kuin peltoa voi ylittää.”

Yö oli *The Night of the Living Dead*. Vanhat haamut olivat jo valmiiksi kömpineet hautojensa reunoille vaappumaan. Valvoin melkein koko yön, torkahtelin aamuyöstä, kun maailmantuskakysymykset takoivat päässä: Kuka minä olen, miten tästä eteenpäin? Miten suojella itseään, samalla kun antaa itsestään? Mitä on ystävyys, mitä petos, mitä rakkaus? Miten suru ja pettymys ylitetään? Voiko kuolemaa olla pelkäämättä?

Onneksi sentään tuli mieleen *se Living Dead*, kammottavuudessaan niin kökkö elokuva, että aina rupeaa naurattamaan, kun muistaa, miten nuoripari säntäilee pakoon kuolleita hautakivien lomassa.

Vakuuttelin itselleni, että kohta olen taas iloinen, panen uistimen siimaan ja lähdän ajelemaan jonnekin. Järvellä olen vapaa, osaava ihminen, näissä muissa puuhissa onneton tunari.

Mutta aamupuuron jälkeen itkeskelin jo itsesäälistä ja mietin, olisiko aika avata Jyrkin emergency-pakkaus, joka oli tarkoitettu äärimmäisen hätätilan varalle. Eihän sellaista pitänyt tulla, erakonhan piti olla villi, vapaa, karski ja sinnikäs. Miten tässä näin kävi?

Revin puukolla auki tiukkaan teipattua pahvirasiaa – nenään nousi tuttu suklaan tuoksu. Kolme mignon-munaa ja kolme minipulloa, yksi viski, yksi konjakki ja yksi amaretto. Rakas Jyrki-kulta.

Hän oli varoittanut, etten voisi avata pakkausta rupeamatta itkemään, ja kyllä minä itkinkin, ulvoin ääneen. Se kuului varmasti Kajaaniin saakka: ”Buhuu, olen niin yksinäinen!” Keitin vielä niiskuttaen espressot, söin yhden mignonin ja kaadoin amaretot kuksaan. Eikös amaretto ole eräänlainen aamupäiväjuoma...

Iltapäivällä huomasin, että yhdessä asiassa henki on sentään voittanut lihan: olen kiristänyt partiovyötä sitten tannetulon jo kaksi reikää. Juusto on lopussa, syön pelkkää näkkileipää. Ei ole peiliä, en näe, onko silmissäni henkistynyt ilme. Täytyy olla.

Iltalauluna *Lemminkäisen äiti*: ”Tuima on tuuli ja pimeä on taivo, suuri on ulapalla aaltojen raivo.”

Hänäsi, tihentäsi.
Uhan sellaista, uhan
Tähän maastumaan
tulla tekemään jot.
näsi. Tähän piti ka.

EN PELKÄÄ PIMEÄÄ, PELKÄÄN
OMAA LEVOTTOMUUTTANI.
NYT JUURI SE NUKKUU.

Öinen vieras: Vallu. Yritti tällä kertaa pääpuolesta, hipoi hiuksiani. Se oli jo vähän liikaa.

Yöllä myrskysi ja satoi, heräsin ja ajattelin, että sänky, mökki ja saari ovat suuri vene, joka keinuu Lentuan sylissä.

Ajattelin myös toissapäiväisiä miehiä tulilla, muistelin, miten kuhmolaiset juttelevat. Lauseiden poljento ja soljuvuus, se tulee itärajan takaa, Vienan Karjalasta. Aina kun avaan täällä suuni, kuulen miten köyhää ja töksähtelevää hesalais-hämäläinen puhetapa on.

Aamulla istui kaksi punarintaa pikkukuusessa ikkunan alla.

Tyyni ja aurinkoinen päivä. Kävelin metsässä ja poimin litran mustikoita. Ihmeellistä: ne maistuvat vieläkin mustikalta. Etelässä ne ovat tähän aikaan jo ihan vetisiä.

Rupesin ottamaan valokuvia kodistani ja huomasin, että ensin pitää siivota.

Laskin verkot rutiinilla itäpuolelle. Joutsenia nousi ja laskeutui kailottaen järvellä.

Verenkarvainen Viimeinen tuomio -auringonlasku. Kun palasin rantaan, ehdin juuri ja juuri siepata kiikarit nauhasta, sillä pikkusaaresta lähti iso peura uimaan Varisniemen kärkeen. Se ui kuin kuningas, kannatellen korkeaa sarvikruunuaan.

Rupesin lukemaan P. D. Jamesin dekkaria *The Murder Room*. Jamesin henkilökuvaus on niin hienoa, että juoni tuntuu toisarvoiselta. ”Kuviteltujen asioiden lohtu ei ole kuviteltua lohtua.”

Kallavesj. Savoksi laulaminen kuulostaa aivan kuin esiintyisi kesäteatterissa.

Yhdeltätoista alkoi sataa. Keitin teetä.

Sydän jyskyttää päässä, portailla lotisee, jäähtyvä kamiina naksahdelee. Pöydällä kolme kynttilää palaa jo matalalla.

En pelkää pimeää, pelkään omaa levottomuuttani. Nyt juuri se nukkuu.

Hienot puuvarastot liiterissä ovat suuri helpotus. Olen ajatellut Metsähallitusta useamman kerran kiitollisena, en ole saha- enkä kirveshommista mikään mottimestari. Kovin siistiäkin täällä on, vessaa, kompostoria ja saunaa myöten. Millaiset miehet tämänkin ovat saaneet aikaan? Autiotuvat ovat varmaan viimeisiä suomalaisuuden linnakkeita, hieno lahja valtiolta tavallisille ihmisille.

Olkoot italialaisilla taidearteensa ja ranskalaisilla keittiönsä. Meillä on nämä, aivan korvaamattomat.

Iltalauluksi Pesosesta *Suomen laulu*. ”Kuule hongat huokaileepi, kuule kosket pauhaileepi!”

Vallu pyörähteli aamulla vilkkaana olkapään vieressä. Ei kai se nuku koko yötä käpertyneenä vieressäni?

Ehkä pitää vain alistua siihen, että herää aamuisin myyrän kanssa.

Kaksi viikkoa täällä, vielä kaksi jäljellä. Enää kaksi. Enintään.

Kaikki aistit terävöityvät ja herkistyvät päivä päivältä. Ihan kuin olisin elänyt ennen puolisokeana ja -kuurona. Näen ja kuulen kaiken ulkona kymmenkertaisena. Sateen läpi tuleva valo on ihmeellinen, ja rannan harmaat kivet, keltaiset kaislat. Punarinta kävi taas pikkukuusessa, saaren tikka naputtaa rauhallisen varmasti *taptaptap*, ja korppejakin täällä on.

Olla täällä maailman ytimessä. Olla jonkun, jonkin sylissä. Tämän täytyy olla suurta rakkautta.

Olen hetkittäin lähes hurmiossa. Tuntuu, että pitäisi mennä rantaan seisomaan, huitoa käsillä ja huutaa tuuleen: Minä elän! Minä elän!

Iltapäivällä länsituuli yltyi myrskyksi. Kiern saaren katsoakseni, ovatko ver-

konmerkit paikoillaan. Näin vain toiset. Koko saaren länsipää jyskyi ja rytisi.

Illalla istuin sivukuistilla myrskyltä suojassa, poltin sikarin, lauloin *Ljuuli ljuuli*, vanhan, itäkarjalaisen kehtolaulun, jota vuosia sitten lauloin esikoiselleni.

Nyt Lentua laula minulle kehtolaulua; mihin uneen, mihin huomiseen?

Huuhtoisispa myrsky nyt rantaan laatikollisen viskiä, kuten Muumi-kirjoissa.

Isojen länsipoukamien hiekkarannoilla oli vain minun maastokenkieni ja peurojen jälkiä, paitsi: yksi ainoa siro alastoman tassun painallus. Se on tuulahdus muualta, ei kalojen, sorkkaeläinten eikä siivekkäiden maailmasta: ahma! Uikohan se ahmaa näiden saarten ja mantereiden väliä?

Verkoissa oli melkein kaikkea: ahvenia, kaksi harjusta, pieni made, pieni taimen ja siika. Kun palasin, mainingit kuljettivat ihanasti. Alan kiintyä Topin veneeseen kuin vanhaan, rakkaaseen hevoseen.

Päätin säästää pikkutaimenen ja siian huomiseksi, kun vietän Aleksis Kiven päivän juhlaa.

Tyyntä, tulee kylmä yö.

Jokailtainen OK-viestien lähettäminen kuudelta on ruvennut suuttuttamaan, tai se, että kumpikaan vastaanottaja ei suvaitse vastata mitään. Niinhän kyllä sovitinkin – ei mitään ajatustenvaihtoa erakon kanssa. Kännykkä on pelkästään turvavaruste. Silti vain tuntuu, että ketään ei kiinnosta minun olemiseni täällä. Tunnen itseni hyljättyksi.

Kamiina sytytetty, samoin kolme kynttilää, öljylamppu ja Kazanin Jumalanäidin tuikka. Otin tämän ikonin mukaan, koska Jumalanäiti on siinä niin kaukana kiil-

Yön valvominen tel. resepti.
 viides tarra uistelijat, jotka
 takaisin ta
 aamulehti
 koneet jys
 työn ihme

**MIEHET JOUTUIVAT KÄVELEMÄÄN
 LIITERILLE JA PUUSEEHEN
 NARULLA ROIKKUVAN RINTALIIVI-
 JA PIKKUHOUSURYKELMÄN ALTA.**

Ensi lumi satoi Lehtosaareen aamuyöllä 18. lokakuuta.

tokuvasta: pyöreä, jämällä kuoppaleuka, pitkä nenä, suu juuri ja juuri taipumassa ironiseen hymyyn. Arvoituksellisten silmien alla on moninkertaiset juonteet. Kristus-vauva on pieni, vakava vanhus.

Kello 12 hihitin pitkään ilman syytä, mutta onhan mieli iloinen. Aleksis Kiven päivä on paisunut täällä suuriin mittoihin. Yöllä pitäisi olla täysikuukin.

Kaksi uistelijaa kävi rannassa, jättivät minulle kauniin parikiloisen hauen, varmaan säälistä, ja juttelivat, miten Lentualta ei saa vetouistelemalla taimenta enää juuri ollenkaan. Sen istuttaminen on laiminlyöty, vaikka taimen kuuluu Lentuan alkuperäiseen järviluontoon. Kuhaa sen sijaan suositaan.

En ollut tätä ennen puhunut viikkoon kenenkään kanssa.

Kiipesin länsikärjessä kiville laulamaan päivän kunniaksi yhtä lempilauluistani, *Oravan laulun*: ”Makeasti oravainen makkara sammalhuoneessansa.”

Metsä kajahti kauniisti vastaan, varmaan Metsän poika Aleksis Stenvall katselee jostakin. Idylliä haittasi kyllä se, että housut kastuivat märässä sammalessa.

Masennus tuli taas. Yön valvominen teki sekopääksi. Oli vaikea tavata uistelijat, jotka menivät takaisin tavalliseen elämään, sinne missä aamulehti kolahtaa laatikkoon, tiskikoneet jyskyttävät keittiöissä ja kodit ovat täynnä ihmisääniä.

Saari tuntui vankilalta.

Istuin tukka pystyssä pyjamassa penkillä ja naputtelin kännykkääni tekstiviestin: ”Hei, soittaisiin sulle tänään, mikä aika sopii? On karmea olo.” Olisi niin hirveästi tehnyt mieli kuulla tuttua naisääntä, mutta ehkä pelkkä ajatus ystävästä helpotti. Viesti jäi sentään lähettämättä.

Tämä minun puuhani täällä on vain

leikkiä. Joskus täällä on eletty hengen hädässä. Minä vain hypähtelen mättäillä kukkakimppu toisessa ja virveli toisessa kädessä.

Aamuyöllä täysikuu tuli näkyviin. Istuin sivukuistilla hauen vieressä, olin nostanut sen seinälle. Laulettiin yhdessä (hauen silmät olivat kyllä aika sameat) vielä kerran *Oravan laulu*, nyt kuulle.

Ensimmäinen joutsenten muuttoaura nähty. Olo alkaa helpottaa.

Iltahämärissä naapurihuoneeseen tuli kaksi miestä! Istuvat paraikaa nuotiolla.

Vähitellen olen ruvennut pelkäämään, että joku yhtäkkiä ilmestyy, niin kuin nyt. Täällä ihminen muuttuu eläimeksi, tai saalistajaksi. Saaren rannassakin tekee mieli vetäytyä puitten varjoon, jos joku vain ajaa kaukana järvellä.

On kyllä mukava kuunnella vaimeaa juttelua nuotiolta. Minä istun täällä sisällä kynttilänvalossa ja luen. Nuo istuvat lähellä, turvallisina mutta vieraina, toisen valon ääressä. Jokin meitä yhdistää.

En keksinyt muuta laulua kuin *Sydämeni laulun*, hymisin sen pöydän ääressä melkein kuiskaten. Kyllä miehet hätkähtäisivät, jos täältä rupeaisi jymisemään: ”Tuonen lehto, öinen lehto!”

Naapurihuoneesta kuului pitkälle yöhön hirvenmetsästyksen jälkipeli. Hirviporukassa oli ollut monta tomppelia.

Yhtäkkiä muistin, että olin pessyt illalla pyykkiä, ja miehet joutuivat kävelemään liiterille ja puuseehen sivukuistin narulla roikkuvan rintaliivi- ja pikkuhousurykelmän alta. Ehkä se oli elähdyttävä eräkoekemus hirvimiehille...

Aamukahvilla istuimme nuotiolla tu-

risemassa. Taisin tuijotella heidän grillimakkaroittoa ylen kiinnostuneena, sillä, riemun päivä! sain ensin yhden ja sitten toisenkin, jonka säästin myöhemmäksi.

Poislähtiessä toinen, jäyhempi, ei kannutkaan paistettua hirvenlihaa repuunsa vaan työnsi koko köntin käteeni... Mitkä juhlat.

Mutta ensin syön uistelijoiden lahjahauen loppuun, pistin sen fileiksi ja tein ruokakermosta, rakuunasta ja sipulista hyvän kastikkeen.

Ihmeellisintä maailmassa on muokalaisten ystävällisyys. Olen saanut sitä osakseni paljon, mutta en koskaan tällaista kuin Kainuussa, luontevaa ja vähäeleistä. Nämä eivät tohota omahyväisinä ja tunge suuhun niin kuin jotkut toiset heimot (en nyt mainitse nimiä).

Harvat tapaamiset saarella kasvavat merkittäviin mittoihin. Ihmisillä on täällä ihastuttavan hyvät tavat, jos vertaa helsinkiläisiin tai eteläsuomalaisiin. Nämä kohtelevat toisia arvokkaasti ja hienotunteisesti. On turvallista olla, kun ei tarvitse pelätä tulevaisuutta nolatuksi.

Ei taaskaan riistaa, mutta oli ihanaa keinaa Kaarneelta kotiin. Tämä on koti!

Olen ruvennut lämmittämään saunaa joka toinen päivä, kun ilma kylmenee koko ajan. Nokisessa hämärässä on mukava istua ja ojennella kylmiä varpaitaan kiukaan kiviläjän päällä. Saunakumppani on koko ajan ollut lauteilla jakoavain, kuumavesisäiliön hana ei aukea muuten.

Kävelin saareni länsikärkeen, kun aurinko rupesi putoamaan. Sen valtava valonheitin naulasi minut verenkarvaisille kiville, takana vain pitkä varjoni näreikössä. Ei täällä ego pääse kasvamaan. Miten hauras ja tilapäinen ihminen voikin kaupungissa tuntea välillä itsensä

niin tärkeäksi puolen miljoonan ihmisen keskellä?

Olen vissiin laihtunut lisää, koska kolmet pitkät kalsarit (yhdet niistä ne vilahousut) eivät kiristä yhtään goretex-housujen alla. Ja olen varmaan jotenkin karaistunutkin. En muista oikein enää, mikä oli alussa vaikeaa. Kylmä huoneko aamuisin? Huoli jokapäiväisestä ruuasta? Verkkojen kanssa puljaaminen? Se, että ahdistus tulee eikä suostu poistumaan?

Maa on niin kaunis.

Ruotsalainen pornolehti, pitäisikö riemuuta? Se löytyi seinäkaapin ja seinän välisestä aamulla, kun etsin kamiinaan syytettä. Tutkin sitä kiinnostuneena, sen nimi on *Dax Privat*. Lukijat saavat lähettää siihen omia kuviaan, ja sitten lehti arvioi ne ja maksaa palkkion.

Kuukauden voittaja, 5 000 kruunua, oli Jenny från Norge, ja vähiten, 550 kruunua, sai Märtha från Mönsterås. En osaa sanoa, oliko tuomio oikeudenmukainen. Sitten oli pakko nauraa, vaikka Lena och Tomas från Södermanland saivat kuvistaan sentään 1 500 kruunua. Ei saisi hihittää toisten yritteliäisyydelle, mutta miten jotkut luulevat, että hedelmäkori...

Yö oli entistä kylmempi, vesi ämpäriässä rappusilla oli riitteessä.

Mökistä tuli äkkilähtö, kun sisälle kantautui hätkähdyttävä ääni taivaalta: lentokoneen hurina. Älysin, että nyt oli tulossa se valokuvaaja, josta toimituksessa oli kuukausi sitten ollut puhetta. Kipitin kiireesti rantaan, jotta hän saisi ilmasta käsin kunnollisia kuvia erakosta.

Illansuussa kaislat leimusivat lieskoina syvänsinisessä vedessä, kiiruhdin rantaan, koska halusin olla mukana siinä kauneudessa. Lauoin Pesosesta ”Oi kallis Suomenmaa, sun koskiesi kuohu- ▶

Jääkuoren peittämä erakko
palaa ihmisten ilmoille.

ja, honkiesi huminaa”. Se oli niin hienoa, että ääni oli sortua (en ollut juonut hauen kanssa kuin puoli lasia Maipoa, huom.).

XXXXXX

Lentua on lumottu järvi, se vetää puoleensa kuin kuminauha. Viikon vanha kuu herätti kolmelta ja valaisi kaiken. Kävelin ulkona pelkäämättä mitään, olin täysin luottavainen.

Sama luottavaisuus seuraa järvellä, metsässä, ihmisten kanssa jutellessa. Elän samassa tahdissa sydämenlyöntieni kanssa. Mistä johtuu selittämätön viihtymys, tuttuuden ja yhteyden tunne?

XXXXXX

Haulikko paukkui mantereella, ja kuuntelin sitä kuin Tove Janssonin *Taikatalven* Surku-koira. Se istui pipo silmillä, kuuli Yksinäisten vuorten susien ulvontaa ja kaipasi niiden joukkoon. Sekin halusi olla susi.

Korjasin virvelinkelan roudarinteipillä, en ole susi mutta sentään insinööri.

Illalla avasin hernekeittopurkin, kolmas kaupan ateria tällä reissulla, ja hymisin Kaarlo Sarkian runon *Älä elämää pelkää*. ”Älä milloinkaan sano: tämä on iäti minun.” Joopa joo.

Koko järvi hohtaa, sillä vanheneva kuu on hitaasti nousemassa. Lentua humisee. Tai se laulaa, niin kuin aina ajattelen.

XXXXXX

Yöllä kuulin lumen, ensi kerran elämänsäni. Se helisteli ihanasti ikkunaa.

XXXXXX

Maassa on härmää – hieno sana, jota en ehkä olisi kaupungissa muistanut. Eilen illalla kahlasin saunan jälkeen kaislikon reunaan tähdistä ulisevan taivaan alla ja pulahdin veteen kaksi kertaa. Päivällä, kun kamppailin kovassa luoteistuulessa verkon ylös, hukkasin vyöltäni rakkaan lahjan, papin, jonka sain tappokalikaksi, kun aloitin perhokalastuksen. Löytyyköhän se vielä?

XXXXXX

Seisahtanut aika seurasi unia koko yön – niinpä maa oli valkoinen, kun heräsin.

Yllän mussu otin perhovan, ensinaisti
certas tilla, sidoin siihen kaurapöyryä
vain tyynen. puolelle he
vain kateen mobi.

PYRYTTÄÄ, EDES KARHUSAARTA EI
KUNNOLLA NÄY. VENE ON LAITOJAAN
MYÖTEN TÄYNNÄ TAVARAA. MITEN
SAAN SEN RANTAHIEKALTA IRTI?

Lumisade oli kuiskinut nukkuessani. Vallu ei enää vieraile, se on ehkä vaipunut koomaan kompostipussin anneista, mutta kamiinan liepeillä nakertelee joka yö joku, joka on hyvin hienotunteinen ja ujo. Luulen, että se on tyttömyyrä, ja sen nimi on Muusa.

Mökki on aamuisin hyvin kylmä, kun nousen panemaan kamiinaan puita.

Rupesin itkemään, kun ajattelin, että loppuviikosta joudun lähtemään täältä. Maastoutuisin mielelläni mahalleni puolukkamättäiden keskelle, jotteivät etsivät löytäisi.

Halusivatkohon ne sotilaat, jotka Korean ja Vietnamin sodassa jäivät viidakoon piileskelemään, tulla todella löydettyiksi? Ehkä he vain teeskentelivät löytäjilleen, että olivat koko ajan kuvitellut sodan yhä jatkuvan.

Teeri lähti lentoon kotiportaiden vierestä kompostipussilta, kun tulin rantakävelyttä. Se oli jo kaiken huippu. Ensimmäisen kerran teki mieli posauttaa täällä luvottomalla alueella. Teeret ja myyrät pitivät minua pilkkanaan.

Lunta tulee lisää, nyt ei pappia voi enää löytää mistään. Ehkä näin piti käydä: uhrasin sen ja muiston sen antajasta Lentuulle.

”Nyt ylös sieluni! Nous ylös mullast’ tästä!” Iloinen duurivirsi, voiko se tosiaan olla pohjalainen?

XXXXXX

Aamuyöllä lähdin rantaan kävelemään. Kullanvihreä huntu hulmahteli tähtitaivaan poikki. Revontulet, kuin suuren, äänettömän konsertin strobocasterit.

Kuunsirppi kellui selällään, se näytti humalaiselta, joka on juuri kellahtamassa kapakan pöydästä tuolissaan taaksepäin. Suurimmat tähdet heijastuivat järvestä.

Olin jo luullut osaavani kalastaa ver-

koilla. Sitten: kaamea munaus! Verkkokatosi saaren länsipäässä kuin Titanic johonkin ällistyttävän syvään monttuun. Naru oli liian lyhyt, ja painokivi vei kohon syvyyksiin. Roikuin laidan yli ja katselin menoa suu ammolla. Kun kääntyin katsomaan verkon alkupään suuntaan, oli koho kadonnut sieltäkin. Olin tietysti laskiessa laahannut koko verkkoa kohti syvännettä. Tässä myräkässä en saa sitä sieltä millään ilveellä pois. Kuinka monta kalaa siihen ehtii tarttua ennen kuin se hautautuu pohjaan?

Herkuista jäljellä kymmenen rusinaa, kaikki näkkileipä mennyt, kuivamuonaa on runsaasti, koska siihen on tuskin koskettu, vessapaperi, talouspaperi ja tilitikit riittävät juuri ja juuri, kahvia on vielä hiukan, kynttilöitä pitää säännöstellä.

Kaikki valot ovat sammuneet maise-masta, jokaisen kaislanvarren ympärillä on kimaltava jäämansetti.

XXXXXX

Pirkka-pastapussi, hurjaa irrottelua!

Lauloin *Mun kanteleeni kauniimmin*, ihan vain Kreeta Haapasalon muistoksi. Hän taisi kanteleinen olla ensimmäinen kiertelevä naismuusikko – vai olisiko Mateli Kuivalatar Ilomantsista ollut varhaisempi? Kreeta kiersi joka tapauksessa Suomea soittamassa kannelta herrasvälelle ja eläti siten lapsikatrastaan. Hänen mukanaan kulki usein hänen juoppo miehensä, joka ilmeisesti vajosi välillä suuriin itsesäälin ja itsesyöttösten kuiluihin.

XXXXXX

Näin aamuyöstä pahoja unia, ensimmäistä kertaa täällä.

Matkustin vanhanaikaisessa ykkösen ratikassa, kahdestaan ratikkakuskin kanssa. Kuskin vieressä lattialla oli astiassa hä-

nen valkoisia, verisiä vaatteitaan. Minutakin valui suusta veri, oli irronnut hammas, jota pidin kädessäni ja syljeskelin verta papereihin, jotka työnsin samaan astiaan. Ajoimme Helsingin 20- ja 30-luvun slummi- ja työläiskaupunginosisa, olen ollut siellä unessa ennenkin. Selitin kuljettajalle, että haluaisin Brahenkadulle, jossa isä ja äiti asuvat. Hän vastasi, että tämä raitiovaunulinja on hyvin pitkä, kaikkein pisin Helsingin linjoista.

Vastarannan puut ovat huurteessa, sumu kulkee määrätietoisen armeijana niiden ohitse. Olen alistunut lähtemään.

Miltähän täällä on tuntunut sata vuotta sitten tähän aikaan, kun sato on jo kolmantena vuonna epäonnistunut? Itkin toissakesänä, kun näin Kainuun museossa olki- ja pettuleivät.

Illan suussa otin perhovan, sidoin siihen karvasiipisen lilan uppoperhon ja menin heittelemään, ihan vain aatteen vuoksi. Vapa tuntui kädessä elävältä.

Auringon riippuessa metsänreunassa järven takana kävelin länsihietkolle. Lauloin vapa kainalossa auringolle ja järvelle hiljaa ja kauniisti: ”Kuulkaa korpeimme kuiskintaa, jylhien järvien loiskintaa!”

XXXXXX

Heräsin huolissani kolmelta kuuntelemaan tuulta; ajoittain se hiljeni, sitten yltyi taas peltiämpäridimensioon.

Pyryttää, edes Karhusaarta ei kunnolla näy. Vene on laitojaan myöten täynnä tavaraa, miten saan sen rantahiekalta irti?

Ripustan kompassiin kaulaan. Ollisiko nyt pohdittava tilintekoa, ennen kuin lähtee tuohon tuiskuun...

Ehkä pitää vain ajatella, että me olemme kuin Israelin kansa muinoin Siinain erämaassa. Elämme teltoissa emmekä taloissa, olemme aina liikkeellä, matkalla sydämen sisäisen alueen halki. ■